

STORTINGET

Innst. 381 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:148 S (2022–2023)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal og Terje Halleland om å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å redusere etterslepet i finansiering av idrettsanlegg over spillemidlene, slik at køen av idrettsanlegg som venter på tilskudd, reduseres.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til representantforslaget om å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg.

Komiteen inviterte til skriftlig høringsinnspill i saken. Ingen høringsinnspill var mottatt innen fristen.

Komiteen viser til uttalelse om representantforslaget fra kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen, datert 12. april 2023.

Komiteen er enige med forslagsstillerne i at for mange idretter er anlegg helt grunnleggende for aktivitet, og at mange anlegg også er viktige sosiale møteplasser i nærmiljøet. På tross av satsing fra flere regjeringer er det fortsatt et stort og udekket behov for nye anlegg, og ventetiden for å få utbetalt godkjent støtte innebærer en økonomisk utfordring for mange idrettslag.

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber om at regjeringen legger frem en plan for å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg over spillemidlene slik at køen av idrettsanlegg som venter på tilskudd, reduseres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til rapporten fra Norges idrettshøgskole fra 2016, som viste at 25 pst. av idrettslagene hadde en utfordrende anleggssituasjon. Flertallet viser også til at NIF i sin høringsuttalelse viser til at 26 pst. av idrettsrådene oppga at de var kjent med idrettslag som hadde ventelister for deltakelse. Dette var også grunnen til at regjeringen ved hovedfordelingen av tippemidlene i 2022 valgte å øke tilskuddet til idrettsanlegg med 138 mill. kroner til 1,7 mrd. kroner. Ventetida gikk dermed ned fra 2,9 til 2,3 år.

Flertallet viser til at regjeringen Solberg la fram en idrettsstrategi 3. september 2021. Etter 8 år i regjering var anleggssituasjonen ikke styrket, og det lå heller ikke noe grunnlag for et slikt arbeid. I strategien står det på side 8:

«Sentrale temaer som anlegg, toppidrett og antidoping blir ikke drøftet, men vil være viktige temaer i en idrettsmelding».

Flertallet vil understreke viktigheten av at statsråd Anette Trettebergstuen har tatt initiativ til en gjennomgang av tilskuddsordningen over spillemidlene angående anlegg til idrett og fysisk aktivitet, som del av arbeidet med en nasjonal plan for idrettsanlegg. Gjennom en omfattende runde med innspillmøter, der alle fylker og sentrale organisasjoner har deltatt, ligger det nå et godt grunnlag for å forbedre anleggssituasjonen. Videre er målet også å forvalte ordningen på en mer effektiv måte. Det vises til brev til komiteen fra statsråden, der det sies at en revidert tilskuddsordning antas å være klar våren 2024, for spillemiddeltildelingen i 2025.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at det er en utfordring at det er et udekket behov for idrettsanlegg og også manglende kapasitet på idrettsanlegg mange steder. Høyre ønsker at det skal bygges idrettsanlegg over hele landet og støtter også idrettens nasjonale strategi for idrettsanlegg, som inkluderer både nasjonalanlegg og breddeanlegg.

Disse medlemmer viser til at Norges idrettsforbund i et innspill til komiteen skriver at en spørreundersøkelse de gjennomførte i 2022 blant idrettsrådene i kommunene, viser at 26 pst. av idrettsrådene sier at de kjenner til idrettslag som har ventelister for deltakelse på grunn av manglende kapasitet, noe som bekrefter funnene i undersøkelsen Norges idrettshøgskole gjennomførte i 2016, som viste at 25 pst. av de lokale lagene manglet anlegg eller tilstrekkelig kapasitet i eksisterende anlegg. Idrettsarenaen er en viktig sosial møteplass for barn og unge. Å få delta sammen med klassekamerater og venner bidrar til å gi unge gode opplevelser, gir samhold og bidrar til inkludering. Det er derfor viktig at så mange som mulig får anledning til å oppleve dette.

Disse medlemmer mener at det er bra at regjeringen har startet en gjennomgang av tilskuddsordningen over spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet, som en del av en nasjonal plan for idrettsanlegg. Dette er et arbeid disse medlemmer ønsker velkommen, og som disse medlemmer også har tatt til orde for. Disse medlemmer mener at det er behov for å se på mange elementer i et arbeid for å forbedre ordningen. Det er viktig at anleggsdekningen for befolkningen i et område tas med i vurderingen, også sosioøkonomiske faktorer bør inkluderes. I noen områder vil slitasjen på anleggene være høyere enn i andre på grunn av stor bruk av mange mennesker. Dette gjør seg for eksempel gjeldende når det skal vurderes å skifte dekke på idrettsanlegg, blant annet på kunstgressbaner, på grunn av slitasje. Det bør derfor ikke bare være antall år anlegget har vært i bruk med dette dekket som

legges til grunn. Ved prioritering av anlegg er det viktig at disse svarer opp behovene der de er størst, og at idretten får delta i vurderingen av hvilke anlegg det er størst behov for, og som best vil gi størst uttelling for innbyggerne og idretten i det aktuelle området. Muligheter for og insentiver til samarbeid mellom kommuner, mellom kommuner og fylket og også med medfinansiering fra stiftelser og private aktører bør styrkes. Disse medlemmer vil peke på at behovet for midler til finansiering av idrettsanlegg er stort, og mener det er viktig at regjeringen påser at Norsk Tipping holder administrative kostnader og kostnader til reklame, profilering og konsulent tjenester så lave som mulig slik at overskuddet kan økes og mer penger frigjøres til gode formål. Disse medlemmer er kjent med at regjeringen har fått mange gode innspill også til andre viktige faktorer som bør vurderes i gjennomgangen av tilskuddsordningen, og forventer at regjeringen i sin gjennomgang vil legge stor vekt på innspillene fra idretten og andre aktuelle aktører.

Disse medlemmer vil peke på rapporten «Idrettsdeltakelse blant ungdom – før, under og etter koronapandemien», Nova Rapport nr. 4/23 fra Oslo-Met, som viser at selv om mange barn og unge er aktive i organisert idrett, så er det etter pandemien likevel klart størst økning i egenorganisert fysisk aktivitet på treningssentre, men også på ulike aktivitetsarenaer i nærmiljøene. Disse medlemmer mener derfor også at fleridrettsanlegg bør prioriteres der dette er fornuftig, og at det bør legges til rette for sambruk mellom organisert og egenorganisert aktivitet. Disse medlemmer er glade for at regjeringen har fortsatt å støtte Tvergeressurssenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet i Norge, som ble opprettet av Solberg-regjeringen, og mener at tilgang på gode anlegg for egenorganisert aktivitet også vil være viktig fremover.

Disse medlemmer vil også vise til at komiteen i forbindelse med dette representantforslaget har fått tilsendt Viken idrettskrets sin innstillingsrapport om finansieringen av idrettsanlegg. Viken idrettskrets skriver her blant annet at anleggspolitikken anses som ett av de områdene hvor idrettens klima- og miljøavtrykk er størst i idrettskretsen, og mener bærekraft må være et overordnet premiss i ny statlig anleggspolitikk. Mange idrettslag og idrettsanlegg ønsker å bidra til et mindre klima- og miljøavtrykk og har etterlyst en tilskuddsordning som vil gjøre dette mulig – på lik linje med tilskuddsordninger både privatpersoner og bedrifter kan benytte seg av i Enova. Disse medlemmer viser til at Høyre, sammen med Fremskrittspartiet og Venstre, pekte på dette i Innst. 14 S (2022–2023) fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3):

«Disse medlemmer vil dessuten peke på at det ikke eksisterer noen gode tiltak eller tilskuddsordninger som bidrar til at idretten og frivilligheten også kan investere i energisparetiltak. Det bør være ønskelig at frivillig sektor også oppfordres, oppmuntres og støttes til å være med på innsatsen for å redusere strømforbruket for å møte fremtidens energibehov. Disse medlemmer mener at det også bør legges til rette for dette. Disse medlemmer oppfordrer derfor kultur- og likestillingsministeren til å ta et initiativ overfor Klima- og miljødepartementet til å utrede en tilskuddsordning som vil sette også idrettslag og frivillige organisasjoner i stand til å gjennomføre energibesparende tiltak.»

Disse medlemmer er ikke kjent med at det er tatt noe slikt initiativ, og vil derfor gjenta oppfordringen om å få dette på plass så raskt som mulig.

Disse medlemmer vil også trekke frem at EU nylig vedtok å forby bruk av gummigranulat på kunstgressbaner, noe som også vil kunne få store konsekvenser for bygging og vedlikehold av idrettsanlegg i Norge. Disse medlemmer viser til at bruk av gummigranulat som innfyll på kunstgressbaner har vært en utfordring det har vært viktig å ta tak i ut fra et miljøperspektiv. I 2021 ba Klima- og miljødepartementet Miljødirektoratet om å vurdere virkemidler og tiltak mot mikroplast. I en rapport gjennomført av Metex Consult kom det frem at tap av gummigranulat fra kunstgressbaner kan stå for så mye som 1 500 tonn mikroplast per år (basert på hvor mye som etterfylles), men det er uvisst hvor mye av dette som ender opp i ferskvann eller havet. Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen i 2021 innførte et regelverk i forurensningsforskriften om utforming og drift av kunstgressbaner, som ville kunne redusere forurensning med over 90 pst. Her ble det stilt krav til fysisk barriere rundt banen og oppsamlingsløsninger som hindrer spredning rundt banene, og krav om en substusjonsplikt som innebærer at ansvarlige skal vurdere om det finnes alternativer som medfører mindre risiko for miljøforstyrrelser, og velge dette alternativet dersom det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Minst 75 pst. av alle baner har i dag løsninger for å hindre spredning av granulat med dreisvann og overvann. Disse medlemmer viser til at medlemslandene i EU har tre måneder på å komme med eventuelle innvendinger. Endringene vil sannsynligvis tre i kraft i løpet av 2023 (med en foreslått overgangsperiode på åtte år). Regjeringen har tidligere uttalt at den vil følge dette arbeidet nøye og vurdere hva Norge bør gjøre på dette feltet når EU har fattet sitt vedtak. Høyre har støttet dette synet og samtidig påpekt at et forbud vil ha store konsekvenser for fotballen i Norge, og at gode alternativer må på plass. Disse medlemmer forventer derfor at regjeringen raskt tar initiativ til en dialog med Norges idrettsforbund og Norges fotballforbund for å sørge for at Norges syn og interesser blir formidlet til de rette instanser, og også bidrar til å legge til rette for at overgangen til mer miljøvennlig innfyllsmateriale lar

seg realisere på en måte som ikke setter Fotball-Norge i en situasjon hvor tilbudet til barn og unge forringes, og at nye banedekker også vil oppfylle behovene for eldre spillere og toppidretten.

Disse medlemmer er glade for at regjeringen i sine prioriteringer har fulgt opp Solberg-regjeringens prioritering av satsing på idrettsanlegg slik at ventetiden på utbetaling av tilskudd har gått ytterligere ned. Disse medlemmer vil vise til at statsråden i sitt svarbrev til komiteen skriver at regjeringen arbeider med en nasjonal plan for idrettsanlegg. Disse medlemmer registrerer at arbeidet med denne er godt i gang, og forventer at planen på en god måte vil svare på problemstillingene idretten har løftet når det gjelder arbeidet med idrettsanlegg og spillemiddelordningen, og håper også at regjeringen vil lytte til innspill fra partiene på Stortinget i merknadene i denne saken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, konstaterer at ventetida på utbetaling av tilskudd til idrettsanlegg fortsatt er for lang. Flertallet vil allikevel vise til at ventetiden, for første gang på om lag 20 år, nå er nede i to år. De siste to årene er i tillegg etterslepet redusert med 1,1 mrd. kroner.

Det var klart lengst ventetid da Høyre-regjeringen reduserte avsetningen til anlegg fra 2019 til 2020, til tross for høyere søknadssum. Etterslepet vokste med drøyt 2 mrd. under forrige regjering. Dette understreker ytterligere hvor viktig det var, og er, at den nye regjeringen umiddelbart tok tak i jobben med en nasjonal plan for anlegg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen er i gang med en handlingsplan om energieffektivisering på flere felt. Frivillig sektor sine behov er en del av dette arbeidet. Frivillige organisasjoner kan dessuten i dag søke støtte hos Enova på lik linje med bedrifter. Til sammen betyr dette muligheter for energieffektivisering også for idretten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til EUs vedtak om gummigranulat, som gjelder et omsetningsforbud med en overgangsperiode på 8 år. Det er allerede dialog med Norges Fotballforbund og idretten for øvrig. Det har over lang tid blitt brukt store ressurser på produktutvikling for å både tilfredsstille krav til miljø og ivareta idrettens behov.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet viser til at det har kommet høringsinnspill fra Nor-

ges idrettsforbund og Norges Triatlonforbund. Det har også kommet svarbrev fra statsråden.

De t t e m e d l e m viser til at det ikke er tilstrekkelig midler i spillemiddelordningen. Dette skyldes at dagens spillemonopol ikke sikrer at en større andel av spillomsetningen skjer i former som gir inntekter til formålene. Dette medlem viser til at de fleste andre land har innført lisensmodell og avvirket spillmonopolet. Fremskrittspartiet har foreslått dette ved en rekke anledninger og mener dette ville kunne gitt mye mer penger til kultur, idrett og frivillighet.

De t t e m e d l e m viser videre til at det er et betydelig etterslep i bygging og vedlikehold av idrettsanlegg. Etterslepet skyldes ikke manglende behov eller planlegging. Faktisk har mange kommuner klare planer for nye anlegg, men de venter på den nasjonale andelen av finansieringen. De t t e m e d l e m viser til en undersøkelse fra Norges idrettshøgskole fra 2016, som viste at 25 pst. av idrettslagene hadde en utfordrende anleggssituasjon. For mange kommuner er ventetiden for lang, da mange brukergrupper har store behov for anlegg. Derfor setter gjerne kommunene i gang byggingen og må bære finansieringskostnader frem til den nasjonale andelen blir utbetalt. Dette medlem mener det er uholdbart at staten på denne måten lar kommunenes andel av kostnadene stige.

De t t e m e d l e m viser videre til at Fremskrittspartiets representanter gjentatte ganger har spurt statsråden om å fremskynde arbeidet med en ny modell, og gjentatte ganger foreslått en regelstyring av midler til idrettsanlegg.

De t t e m e d l e m vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å redusere etterslepet i finansiering av idrettsanlegg over spillemidlene, slik at køen av idrettsanlegg som venter på tilskudd, reduseres.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere ulike løsninger som vil sørge for at idrettslag og kommuner slipper kostnader for mellomfinansiering i perioden man venter på utbetaling av spillemidler, deriblant vurdere å etablere en statlig mellomfinansieringsordning som kan utbetale spillemidlene når anleggsbyggingen er igangsatt.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om regelstyring av mva.-kompensasjonen for idrettsanlegg.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å redusere etterslepet i finansiering av idrettsanlegg over spillemidlene, slik at køen av idrettsanlegg som venter på tilskudd, reduseres.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere ulike løsninger som vil sørge for at idrettslag og kommuner slipper kostnader for mellomfinansiering i perioden man venter på utbetaling av spillemidler, deriblant vurdere å etablere en statlig mellomfinansieringsordning som kan utbetale spillemidlene når anleggsbyggingen er igangsatt.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak om regelstyring av mva.-kompensasjonen for idrettsanlegg.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:148 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal og Terje Halleland om å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 16. mai 2023

Grunde Almeland

leder

Turid Kristensen

ordfører

**DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1635-

12.04.2023

Svar på Dokument 8:148 S (2022-2023) Representantforslag om å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal og Terje Halleland om å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg. Representantene har fremmet følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg over spillemidlene, slik at køen av idrettsanlegg som venter på tilskudd reduseres.

Svar:

Anlegg for idrett og fysisk aktivitet er en avgjørende forutsetning for et kvalitativt godt og inkluderende idrettstilbud. Det statlige tilskuddet til idrettsanlegg finansieres fra overskuddet fra Norsk Tipping AS, som regjeringen fordeler. Hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål foretas i mai hvert år.

Det viktigste grepet som kan gjøres for å sikre at det bygges idrettsanlegg over hele landet, er å prioritere tilskudd til dette formålet. Ved hovedfordelingen i 2022, som var den første vår regjering hadde ansvar for, økte vi tilskuddet til idrettsanlegg med 138 mill. kroner til 1,7 milliarder kroner. Denne tydelige prioriteringen medførte at gjennomsnittlig ventetid gikk ned fra 2,9 til 2,3 år.

Samtidig må ulike hensyn og prioriteringer veies opp mot hverandre. Dersom en enda større andel av spillemidlene skal gå til utbygging av idrettsanlegg vil dette måtte gå på bekostning av enten tilskuddet til Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd eller grunntilskuddet til lokale lag og foreninger (LAM- midler).

Kultur- og likestillingsdepartementet startet i 2022 en gjennomgang av tilskuddsordningen over spillemidlene for anlegg til idrett og fysisk aktivitet i kommunene, som del av arbeidet med en nasjonal plan for idrettsanlegg. Høsten 2022 og vinteren 2023 har det vært avholdt innspillmøter i alle fylker samt med sentrale organisasjoner på området.

Idretten, kommunene og fylkeskommunene er sentrale aktører for denne tilskuddsordningen, og de har vært svært delaktige i innspillsprosessen. Målet med gjennomgangen er blant annet å sikre at vi bidrar til å bygge flere og bedre anlegg, samt at selve ordningen forvaltes på en enda mer effektiv måte.

Det tas sikte på å ha en revidert tilskuddsordning klar våren 2024, for spillemiddeltildelingen i 2025.

Med hilsen

Anette Trettebergstuen

